

A MÉDIAMŰVELTSÉG ÉRTÉKELÉSÉNEK KÉRDÉSEI

Herzog Csilla

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: médiaműveltség, értékelés

A múlt század közepétől hagyományosnak számító tömegkommunikációs eszközök (televízió, rádió, újság) mellett a számítógép, az internet, a mobiltelefon és a velük kapcsolatos tevékenységek viszonylag gyorsan részévé váltak a családok, és az iskolák mindennapjainak. Az Európa Parlament Oktatási Bizottsága 2006-ban definiálta a médiaműveltség fogalmát: „A médiaműveltség olyan készségek, ismeretek és értelmezési képességek összességét jelenti, melyek alapján a fogyasztók hatékonyan tudják használni a médiát. A médiaműveltség hatékony használatán a médiatartalmak tudatos választását, a médiatartalmak és szolgáltatások jellegének megértését értjük, és hogy képesek vagyunk hasznosítani az új kommunikációs technológiák által nyújtott lehetőségek teljes körét” (<http://www.euparl.europa.eu/sides/get> 2006-0399). Mivel a tanulók születésüktől fogva mediatisztált környezetben élnek, ezért az a sajátos módszertani alaphelyzet adódik, hogy a médiumok használatára vonatkozóan a diákok igen nagyfokú önállósággal és gyakorlottsággal jellemezhetők (Blake, 2006). Ezért a médiaoktatás egyik alapelve, hogy a gyerekek „hozott” ismeretanyagát kell földolgozni, és ebből kiindulva kell eljutni a médiajelenségek értelmezéséhez. Ez a megközelítés teszi lehetővé, hogy a médiaoktatás teljesítse kitűzött célját, azaz megtanítsa a tanulókat a tömegkommunikáción keresztül kapott üzenetek kritikus értelmezésére (Józsa, 1997).

A tizenéves korosztályra vonatkozó hazai és nemzetközi médiaműveltség vizsgálatok leginkább a következő kérdésekre keresik a választ: (1) a diákok milyen előismerettel rendelkeznek a médiáról; (2) ismereteiket milyen forrásból szerzik; (3) miként gondolkodnak a televízióról és az általa közvetített valóságról; (4) további kutatások tárgyát képezik adott korosztály médiahasználatának jellegzetességei (Bényei és Szjártó, 2002; Feilitzen és Carlsson, 1999 idézi Vajda és Kósa, 2005).

Jelen kutatásunk célja a médiaműveltség szerteágazó elméleti konstrukciójának vizsgálata, ennek egybevetése hazai és nemzetközi mérések eredményeivel, majd a hazai tantervi követelmények feltárását követően a „media literacy” elméleti fogalom mérhetőségének egy lehetséges megközelítését nyújtani. Tervezett nagymintás vizsgálatunkban (N=1000 fő) a 14-18 éves tanulók médiaműveltségének felmérésére vállalkozunk. A kutatás során a következő mérőeszközöket használjuk: a háttérváltozók feltárására kérdőíves módszerrel, a Mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyhoz kapcsolódó tudáselemek, ismeretek vizsgálatára saját fejlesztésű papír-ceruza tesztet alkalmazunk.

A médiaműveltség egyre növekvő részét képezi kortárs kultúránknak, ezért szükséges, hogy a formális oktatás is felismerje jelentőségét, és a Mozgóképkultúra és médiaismeret tárgy ennek megfelelő helyt kapjon az iskolák mindennapjaiban.